

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії та музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
мистецтв

НН інституту культури і

Олена УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ

« 30 » серпня 2024 р.

ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

Комплексний кваліфікаційний екзамен з хореографії

(назва ПА)

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 024 Хореографія
(шифр і назва)

освітня-програма/програми Хореографія
(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту культури і мистецтв
« 30 » серпня 2024 р.

Голова Олександр РУДЕНКО

Розробники:

1. Ткаченко Ірина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хореографії та музичного мистецтва.
2. Максименко Анатолій Іванович – старший викладач кафедри хореографії та музичного мистецтва.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хореографії та музичного мистецтва.

Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

В. о. завідувача кафедри
доктор педагогічних наук, професор Ольга ЄРЕМЕНКО

Опис підсумкової атестації

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Бакалавр	Нормативна	
		Рік підготовки:	
4-й			
Семестр			
8-й			
Лекції			
Практичні, семінарські			
Лабораторні			
Самостійна робота			
45 год.		год.	
Консультації:			
Вид контролю: Екзамен (підсумкова атестація)			
Загальна кількість годин – 45			

1. Мета підсумкової атестації (комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії)

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти спеціальності 024 Хореографія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти регламентується згідно Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка, Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка.

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти спеціальності 024 Хореографія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти передбачає комплексний кваліфікаційний екзамен з хореографії, метою якого є визначення фактичної відповідності підготовки здобувачів вимогам освітньої-професійної програми «Хореографія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія розробленої згідно Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 024 «Хореографія» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України № 358 від 04.03.2020 р.

Комплексний кваліфікаційний екзамен з хореографії відбувається після завершення теоретичного та практичного навчання за освітньо-професійною програмою «Хореографія». Атестація здобувачів вищої освіти проводиться відповідно до встановленого порядку у формі кваліфікаційного комплексного екзамену з хореографії та з метою перевірки засвоєння програмного матеріалу та оволодіння компетентностей освітньо-професійної програми «Хореографія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: **ІК**. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. **ЗК02**. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **ЗК03**. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. **ЗК04**. Здатність спілкуватися іноземною мовою. **СК01**. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. **СК02**. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти

закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури. **СК03.** Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах. **СК04.** Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної). **СК05.** Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти. **СК06.** Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва. **СК07.** Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності. **СК08.** Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини. **СК09.** Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції. **СК10.** Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації. **СК11.** Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу. **СК12.** Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти. **СК13.** Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психологофізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу. **СК14.** Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб. **СК15.** Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту. **СК16.** Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності. **СК17.** Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності. **ПР02.** Розуміти

моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності. **ПР03.** Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань. **ПР04.** Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціальнопобутовій та професійній сферах. **ПР06.** Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. **ПР07.** Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту. **ПР08.** Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії. **ПР09.** Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом. **ПР10.** Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності. **ПР11.** Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом. **ПР12.** Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності. **ПР13.** Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва. **ПР14.** Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора. **ПР15.** Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін. **ПР16.** Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності. **ПР17.** Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти. **ПР18.** Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості. **ПР19.** Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу. **ПР20.** Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах. **ПР21.** Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі. **ПР22.** Мати навички управління мистецькими проектами, зокрема, здійснювати оцінки собівартості мистецького проекту, визначати потрібні ресурси, планувати основні види робіт.

Комплексний кваліфікаційний екзамен з хореографії здійснюється екзаменаційною комісією, яка створюється щорічно і складається з голови, заступника (за потреби), членів комісії та затверджується відповідним наказом по Університету. Екзаменаційна комісія здійснює комплексну

перевірку й оцінку підготовки здобувачів вимогам освітньо-професійної програми «Хореографія». Функціями екзаменаційної комісії є оцінка рівня науково-теоретичної і практичної підготовки випускників, вирішення питання про здобуття бакалаврського освітнього рівня, присвоєння кваліфікації «Бакалавр хореографії» та видача документа про вищу освіту.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія» підсумкова атестація проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії, який передбачає теоретичну та практичну частини. Згідно програми комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії підсумкова атестація здійснюється відкрито і публічно. До складання комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно виконали всі вимоги навчального плану зі спеціальності 024 «Хореографія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і не мають академічної заборгованості.

Складання комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини її складу за обов'язкової присутності голови комісії у терміни передбачені графіком освітнього процесу. Розклад засідань державної комісії доводиться до відома здобувачів не пізніше, ніж за місяць до початку державних екзаменів. Рішення державної комісії про оцінювання рівня підготовки здобувачів, а також про присвоєння кваліфікації та видачу їм державних документів про вищу освіту приймається екзаменаційною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії. При рівному розподілі кількості голосів голос голови комісії є вирішальним. Оцінювання результатів складання комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS та національною шкалою. Результати оцінювання оголошуються в день проведення комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

За результатами успішної атестації рішенням екзаменаційної комісії здобувачу видається документ встановленого державного зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: бакалавр хореографії.

У разі отримання здобувачем незадовільної оцінки, він має право на повторну (з наступного навчального року) державну атестацію протягом трьох років після відрахування з університету (у період роботи екзаменаційної комісії зі спеціальності 024 Хореографія). Перелік державних іспитів визначається навчальним планом, за яким навчався відрахований

студент. Повторно складаються тільки ті державні іспити, з яких була отримана незадовільна оцінка.

Структура комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії передбачає теоретичну і практичну частину. Під час складання теоретичної частини здобувач має надати розгорнуту усну відповідь на запитання з дисциплін: ТМ класичного танцю, ТМ українського народного танцю, ТМ народно-сценічного танцю, ТМ сучасного танцю, ТМ бального танцю, ТМ роботи з хореографічним колективом, Композиції та постановки танцю.

Практична частина комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії передбачає публічне сценічне виконання, де здобувачі демонструють власні цілісні хореографічні постановки, що відповідають драматургічній побудові танцю.

Практична частина комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії може бути реалізована у формі хореографічного номеру (танцю). Кількісний склад виконавців студент визначає самостійно. Робота може бути побудована на лексиці будь-якого з видів хореографії (класичного, українського, народно-сценічного, бального, сучасного танцю) за вибором здобувача. Практичну частину комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії студент супроводжує пояснювальною запискою українською мовою, де міститься обґрунтування концепції твору: ідейно-тематичний зміст, особливості композиційного вирішення постановки, обґрунтування засобів художньої виразності.

2. Критерії оцінювання підсумкової атестації

Оцінювання результатів, продемонстрованих здобувачами у ході комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії, вимагає цілісного підходу з урахуванням рівня теоретичної фахової підготовки студента і фахового рівня практичної постановочної частини. Оцінювання результатів складання комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS та національною шкалою.

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент демонструє систематизовані, глибокі й повні знання з усіх розділів програми, а також з основних питань, що виходять за її межі. Точно використовує науково-фахову термінологію (в тому числі іноземною мовою). Стилiстично грамотно, логічно надає відповіді на основні і додаткові запитання. Наявні знання повного і глибокого опрацювання основної та додаткової літератури, рекомендованої програмою підсумкової атестації. У практичній частині демонструє виразну оригінальність задуму, унікальність

	творчого підходу до композиційного вирішення, а також досконале володіння засобами художньої виразності, режисерськими прийомами та технологією постановки практичної частини.
82 – 89	Систематизовані і повні знання з усіх розділів програми підсумкової атестації. Використання наукової і фахової термінології. Стилiстично грамотно, логічно надає відповіді на основні запитання. Студент демонструє повне опрацювання основної літератури, рекомендованої підсумковою атестацією. У практичній частині демонструє оригінальність окремих аспектів задуму. Наявний творчий підхід до композиційного вирішення, володіння засобами художньої виразності, режисерськими прийомами та технологією постановки практичної частини.
74 – 81	Студент демонструє повні знання з усіх розділів програми підсумкової атестації. Використовує наукову та фахову термінологію. Грамотно, логічно будує відповіді на основні запитання. Прослідковується опрацювання основної літератури, рекомендованої програмою підсумкової атестації. Практичній частині наявна драматургічна побудова танцю, однак студент не в повній мірі реалізовує творчий підхід до виконання, не впевнене володіння засобами художньої виразності, режисерськими прийомами та технологією постановки практичної частини.
64 – 73	Достатні знання в обсязі програми підсумкової атестації. Використання наукової і фахової термінології. Студент стилістично грамотна, логічно будує відповіді на запитання, однак допускає окремі помилки, що не викривлюють суть питання. Відчутне опрацювання основної літератури, рекомендованої програмою підсумкової атестації. У практичній частині задум не вирізняється оригінальністю. Не достатньо творчий підхід до композиційного вирішення, проте достатнє володіння засобами художньої виразності, режисерськими прийомами та технологією постановки практичної частини.
60 – 63	Не в повній мірі студент демонструє знання в обсязі програми підсумкової атестації, проте використовує наукову та фахову термінологію. Під час відповіді допускає не логічно побудовані відповіді на запитання, наявні помилки, які впливають на сутність питання. Не в повній мірі присутнє опрацювання основної літератури, рекомендованої програмою підсумкової атестації. У практичній частині задум не вирізняється оригінальністю, студент не в повній мірі володіє творчим підходом до композиційного вирішення. Не в повній мірі володіє засобами художньої виразності,

	режисерськими прийомами та технологією постановки практичної частини.
35 – 59	Студент демонструє фрагментарні знання чи відсутність знань обсязі програми підсумкової атестації, або відмовився від відповіді. Припускає грубі стилістичні і логічні помилки у відповіді. Прослідковується невміння використовувати наукову і фахову термінологію. Має знання окремих літературних джерел, рекомендованих програмою підсумкової атестації. Практична частина містить невдалий задум, відсутність творчого підходу до композиційного вирішення, недостатнє володіння засобами художньої виразності, режисерськими прийомами та технологією постановки.
1 – 34	У студента відсутні знання обсязі програми підсумкової атестації. Припускає грубі помилки у відповіді. Наявне невміння використовувати наукову і фахову термінологію. Не має знань щодо літературних джерел, рекомендованих програмою підсумкової атестації. Практична частина не відповідає програмі підсумкової атестації, відсутність творчого підходу до композиційного вирішення, відсутність балетмейстерських навичок.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	Задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

За теоретичну частину комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії студент може отримати максимальну кількість балів 50 (25 балів за кожне з двох запитань). За практичну частину екзамену студент може отримати максимальну кількість балів 50.

Запитання до комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія (теоретична частина)

1. Методика вивчення основних форм навчальних port-de-bras у класичному танці. Пози croisee, efface, ecartee.
2. Методика вивчення battement tendu та battement tendu jete у класичному танці. Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Побудова комбінації біля станка.
3. Методика вивчення battement frappe та battement double frappe. Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Побудова комбінації біля станка.
4. Методичний розбір demi, grand plie у класичному танці. Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Побудова комбінації біля станка.
5. Методика вивчення battement releve lent та battement developpe в класичному танці. Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Побудова комбінації біля станка.
6. Методика вивчення rond de jambe par terre у класичному танці. Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Побудова комбінації біля станка.
7. Методика вивчення grand battement jete.
8. Танцювальні кроки в класичному танці.
9. Роль та місце класичного танцю в системі хореографічної освіти.
10. Методика виконання основної форми temps lie.
11. Технологія і методика виконання стрибків в класичному танці. Особливі виконавські прийоми.
12. Дати визначення поняттям: en dehors, en dedans, epaulement, en face, arrondi, allonge.
13. Основні принципи комбінування послідовності вправ екзерсису біля станка в класичному танці.
14. Структура та складові заняття з класичного танцю.
15. Пози arabesque в класичному танці.
16. Становлення та розвиток українського народного танцю.
17. Основні позиції та положення рук, ніг, корпусу, голови в українському народному танці.
18. Класифікація українських народних танців. Основна термінологія українського народного танцю.
19. Середовище, в якому побутували і розвивалися українські народні танці. Танці інших народів у мистецькому житті України.

20. Побутові танці та їх характеристика. Гопак, козак, метелиця. Верховинки, коломийки, гуцулки. Польки та кадрили.
21. Охарактеризуйте основні танці Центральної України.
22. Охарактеризуйте основні танці Слобожанщини.
23. Основні танці Поділля.
24. Характерні особливості танців Гуцульщини. Основні рухи танців Гуцульщини.
25. Основні рухи танців Закарпаття.
26. Лексика українського танцю (за вибором). Танцювальні ходи, біги, вихиляси, тинки, голубці.
27. Методичний розбір віршовочки. Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Побудова комбінації біля станка.
28. Вихиляси (методичний розбір). Техніка виконання рухів на середині залу. Поєднання вихилясів з іншими рухами українського народного танцю.
29. Тинки та інші спільні рухи. Методика виконання. Побудова композиції на середині залу.
30. Методичний розбір голубців українського народного танцю. Техніка виконання рухів на середині залу. Поєднання голубців з іншими рухами українського народного танцю.
31. Методичний розбір танцювальних бігів українських народних танців. Техніка виконання рухів на середині залу. Поєднання танцювальних бігів з іншими рухами українського народного танцю.
32. Методичний розбір доріжок українського народного танцю. Техніка виконання рухів на середині залу. Поєднання танцювальних доріжок з іншими рухами українського народного танцю.
33. Загальна характеристика сюжетних танців. Основні теми сюжетних танців.
34. Структура заняття з народно-сценічного танцю, характеристика його основних частин.
35. Термінологія, мета, завдання і принципи складання навчальної комбінації народно-сценічного танцю біля станка.
36. Характеристика танців народів світу. Характерні особливості танцювальної лексики.
37. Завдання тренажу в народно-сценічному танці.
38. Методика вивчення батман тандю в народно-сценічному танці. Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Побудова комбінації біля станка.
39. Методика вивчення вправ на присідання. Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Побудова комбінації біля станка.

40. Методика вивчення вправ з ненапруженою ступнею. Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Побудова комбінації біля станка.

41. Методика вивчення кругообертальних та обертальних вправ. Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Побудова комбінації біля станка.

42. Методичні вимоги до побудови комбінацій тренажу народно-сценічного танцю.

43. Походження бального танцю. Класифікація європейської програми.

44. Зародження і становлення бальної хореографії. Види і характеристика бальних танців.

45. Методика вивчення основних кроків європейського танцю «Повільний вальс». Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Комбінація з основних рухів.

46. Методика вивчення основних кроків латиноамериканського танцю «Ча-ча-ча». Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Комбінація з основних рухів.

47. Методика вивчення основних кроків європейського танцю «Віденський вальс». Особливості музичного розміру та ритмічного малюнку. Комбінація з основних рухів.

48. Засади побудови тренувального заняття для навчання основ виконання танцю повільний вальс.

49. Засади побудови тренувального заняття для навчання основ виконання танцю квікстеп.

50. Засади побудови тренувального заняття для навчання основ виконання танцю джайв.

51. Засади побудови тренувального заняття для навчання основ виконання танцю самба.

52. Засади побудови тренувального заняття для навчання основ виконання танцю румба.

53. Засади побудови тренувального заняття для навчання основ виконання танцю танго.

54. Зародження вільного танцю і формування танцю модерн.

55. Основні постаті сучасного танцю, риси, принципи, техніки.

56. Центр і периферія у сучасному танці (contemporary). Гравітація і робота з перенесенням ваги. Вісь хребта і спіральний рух.

57. Основні напрями сучасного хореографічного мистецтва.

58. Засновники танцю модерн.

59. Особливості джаз-танцю.

60. Технічні принципи та запозичення модерн-джаз танцю. Розділи уроку модерн-джаз танцю.

61. Закони драматургії в хореографічному творі та його створення. Композицій план – основа нового хореографічного твору.

62. Малюнок танцю – складова частина хореографічного твору. Взаємозв'язок сценічного образу і музичного матеріалу.

63. Літературно-драматургічна основа хореографічної дії.

64. Балетмейстер – провідна постать балетного театру.

65. Дати визначення поняття композиції. Компоненти композиції хореографічного твору.

66. Дати визначення поняття драматургія. Основні закони драматургії хореографічного твору.

67. Зв'язок хореографічного тексту з малюнками та музичним матеріалом.

68. Музичний супровід та його значення для хореографічної композиції.

69. Специфіка роботи балетмейстера в ансамблі танцю, ансамблі пісні і танцю.

70. Мета та завдання дитячої хореографічної освіти залежно від класифікації хореографічного колективу.

71. Основні принципи, прийоми та методи хореографічного навчання в дитячому хореографічному колективі.

72. Основні психофізіологічні характеристики дітей дошкільного віку та їх врахування на заняттях хореографії.

73. Психофізіологічна характеристика дітей молодшого шкільного віку та їх врахування на заняттях хореографії.

74. Основні психофізіологічні характеристики дітей підліткового віку та їх врахування на заняттях хореографії.

75. Методика проведення занять з хореографії з дошкільниками.

76. Завдання та сфери діяльності керівника хореографічного колективу.

77. Постановча робота в хореографічному колективі.

78. Організаційна робота в хореографічному колективі.

79. Навчальна робота в хореографічному колективі.

80. Становлення та розвиток хореографічної освіти Сумщини.

Практична частина комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії

Практична частина комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії увиразнює якість засвоєних компетентностей та програмних результатів навчання у процесі професійної підготовки здобувачів у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка. Реалізація практичної частини комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії дозволяє комплексно оцінити готовність випускника до самостійної професійно-творчої діяльності.

Метою практичної частини комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії є з'ясування спроможності здобувача вищої освіти креативно застосовувати набуті під час навчання знання, уміння та навички, що реалізуються в процесі послідовних етапів створення хореографічної постановки. Практична частина комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії являє собою хореографічний твір у постановці здобувача вищої освіти, а також презентацію роботи з розкриттям художніх особливостей поставленого твору та етапів роботи над ним. Максимально можлива кількість балів за практичну частину комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії – 50 балів.

Практична частина вимагається оригінальність балетмейстерського задуму та його сценічного вирішення, тематична та стилістична актуальність, високий рівень застосування художніх засобів виразності, чистота відпрацювання всіх її частин, самостійність втілення та відсутність плагіату.

Практична частина комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії вважається вдалою, якщо вона демонструє зрілість ідейного змісту та завершеність його втілення, доречність художніх засобів та майстерність їх застосування, відповідність лексичного наповнення обраному виду хореографії, композиційну досконалість всіх частин та роботи в цілому, довершеність драматургічної побудови, гармонійність і чистоту виконання. Важливим є відпрацювання з учасниками практичної частини техніки виконання хореографічного тексту та злагодженості малюнків танцю, досягнення музичності та синхронності, вправності виконання, робота над акторською виразністю танцівників, відпрацювання взаємодії з реквізитом тощо. Постановча та репетиційна робота здійснюється здобувачем освіти самостійно.

Демонстрація практичної частини комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії відбувається публічно в умовах сценічного виконання. У рамках дистанційної форми навчання, допускається надання

відеозапису практичної частини на електронних носіях для аналізу та оцінювання членами екзаменаційної комісії.

Практична частина комплексного кваліфікаційного екзамену з хореографії супроводжується презентаційно-текстовою частиною, яка передбачає:

- титульний аркуш;
- обґрунтування вибору теми практичної частини (висвітлюється актуальність звернення до теми);
- творчий задум: форма, жанр, вид;
- ідейно-тематичний аналіз;
- характеристика дійових осіб;
- характеристика музичного матеріалу;
- лібрето;
- драматургічна побудова;
- опис костюмів, зачісок, гриму, декорацій, реквізиту, світлового оформлення.

Рекомендована література з дисципліни «ТМ класичного танцю»

1. Бермудес Д. Основи хореографії: навчально-методичний посібник. Суми: ФОП Цьома С. П., 2017. 84 с.
2. Герц І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ: НАКККіМ, 2007. 154 с.
3. Горських Ю. Теорія і методика викладання класичного танцю. Суми, 2017. 89 с.
4. Рехліцька А., Білоусенко І. Рухи класичного танцю у схемах. Херсон, 2014. 72 с.
5. Термінологія класичного танцю : метод. рек. / за ред. Т. Чурпіта. Київ: КНУКіМ, 2002. 11 с.
6. Ткаченко І. «Партерний тренаж»: експериментальна перевірка ефективності вибіркової навчальної дисципліни. Культура і мистецтво: актуальні дискурси: матеріали І Студентської конференції. Суми. (3 листопада 2021 р.). С. 74–77.
7. Ткаченко І. Розвиток фізичних якостей майбутніх фахівців хореографії засобами партерного тренажу. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2021. № 6 (110). С. 363–373.
8. Ткаченко І., Зарезов І. Застосування форм класичного танцю під час створення сучасних постановок. Мистецькі пошуки, 2022. № 1 (15). С. 218 – 222.
9. Тригуб І. Методичні рекомендації з предмету «Теорія, методика викладання класичного танцю». Суми, 2017. 67 с.
10. Цветкова Л. Методика викладання класичного танцю. Київ: Альтерпрес, 2013. 324 с.
11. Шабельський В. Сучасна практика викладання класичного танцю у дитячому аматорському хореографічному колективі. Мистецькі пошуки, 2023. № 2 (16). С. 89 – 97.

Рекомендована література з дисципліни «ТМ українського народного танцю»

1. Ткаченко І. Технічна та методична зіставна екзерсису народно-сценічного танцю в процесі фахової підготовки. Проблеми підготовки сучасного вчителя, 2020. № 1 (3). Ч. 2. С. 127 – 134.
2. Повалій Т. Теорія та методика викладання українського народного танцю. Суми, 2015. 250 с.

3. Бойко О. Історіографія української хореографічної культури: сучасний стан та проблеми. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2020. № 4. С. 94–98.

4. Козинко Л. Український танець «Гопак»: від зародження до сучасної сценічної практики виконання. *Танцювальні студії: Науковий журнал*, 2022. Том 5. № 1. С. 17–28.

5. Козинко Л. Архетипи української культури в балетмейстерській спадщині Павла Вірського. *Танцювальні студії: Науковий журнал*, 2023. Том 6. № 1. С. 8–19.

6. Козинко Л. Термінологія українського танцю в дослідженнях В. Верховинця, В. Авраменка та А. Гуменюка. *Танцювальні студії*, 2023. № 6 (2). С. 145–154.

Рекомендована література з дисципліни «ТМ народно-сценічного танцю»

1. Ткаченко І. Технічна та методична зіставна екзерсису народно-сценічного танцю в процесі фахової підготовки. Проблеми підготовки сучасного вчителя, 2020. № 1 (3). Ч. 2. С. 127 – 134. .

2. Ткаченко І., Єпіфанов І. Тенденції та перспективи розвитку народного хореографічного мистецтва України. *Мистецькі пошуки*, 2021. № 13. С. 90–95.

3. Ткаченко І. Танцювальне мистецтво Китаю: історико-теоретичний екскурс. Сучасна мистецька освіта: теоретико-практичний дискурс. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. 392 с. (С. 269 – 295).

4. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–IV рівнів акредитації. Вінниця: Нова книга, 2007. 416 с.

Рекомендована література з дисципліни «ТМ сучасного танцю»

1. Ткаченко І. О. Розвиток вищої хореографічної освіти в Німеччині (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія. Суми: ФОП Цьома С. П., 2023. 244 с.

2. Хоцяновська Л. Сучасне хореографічне мистецтво України в контексті світових культурних тенденцій. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Мистецтвознавство»*, 2018. № 1. Вип. 38. С. 186–194.

3. Верховенко О. А. Засоби виразності танцю модерн. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*, 2008. С. 313–319.

4. Верховенко О. А. Сучасний сценічний танець та його пластичне утілення в мюзиклі. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*, 2012. С. 307–314.

Рекомендована література з дисципліни «ТМ бального танцю»

1. Ткаченко І., Жук О. Бальна хореографія як паралель минулого і сьогодення. Мистецькі пошуки, 2020. № 12. С. 86–90.
2. Ткаченко І., Омельченко А. Теоретико-методологічні основи підготовки майбутніх фахівців спортивно-бальних танців. Мистецькі пошуки 2021. № 1 (13). С. 85–90.

Рекомендована література з дисципліни «ТМ роботи з хореографічним колективом»

1. Ткаченко І., Матковський О. Методика викладання хореографії для дітей різних вікових груп: порівняльна характеристика. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія Педагогічні науки, 2021. № 1. С. 174–179.
2. Ткаченко І., Енська О., Максименко А. Застосування інноваційних технологій у практикумі роботи з майбутніми фахівцями хореографії. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: педагогіка, 2020. № 2. С. 94 – 102.
3. Ткаченко І., Шаповаленко А. Репетиційна робота у творчому хореографічному колективі. Мистецькі пошуки, 2023. № С. 2 (16). 65 – 71.
4. Шалапа С., Корисько Н. Методика роботи з хореографічним колективом. Ч.1. К.: НАКККіМ, 2015. 252 с.
5. Шалапа С., Корисько Н. Методика роботи з хореографічним колективом. Ч.2. К.: НАКККіМ, 2015. 220 с.

Рекомендована література з дисципліни «Композиції та постановки танцю»

1. Ткаченко І., Єременко М. Особливості хореографічного твору. Мистецькі пошуки, 2020. № 12. С. 42–48.
2. Ткаченко І., Купальна Д. Стилізація в хореографії. Мистецькі пошуки, 2020. № 12. С. 114–119.
3. Ткаченко І., Хо Янцзя. Малюнок танцю як компонент хореографічної композиції. Мистецькі пошуки, 2020. № 1 (13). С. 100–105.
4. Ткаченко І. Балетмейстерська діяльність Іржи Кіліана: від балетної сцени до кінотанцю. Вісник КНУКіМ. Серія: «Мистецтвознавство», 2021. Випуск 45. С. 218–223. URL: <http://arts-series-knukim.pp.ua/article/view/247398>
5. Ткаченко І., Максименко А. Малюнок танцю як виразний засіб народно-сценічної хореографії: теоретичний аспект. Слобожанські мистецькі студії, 2023. № 2. С. 29–33. URL: <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/art/article/view/100>.